

MUS143 PİYANO I

Doç. Elif ÖNAL ÇUBUKÇU

CARL CZERNY’NİN PİYANO ETÜDLERİ VE ETÜD OP.299 No.5’İN ÇALIŞILMASI

CARL CZERNY

Avusturya’lı piyanist, öğretmen ve bestecidir. 1791 yılında Viyana’da doğmuş olup 1857 yılında yine Viyana’da ölmüştür. İlk piyano derslerini babasından alan Carl Czerny, daha sonra Ludwig van Beethoven, Muzio Clementi ve Johann Hummel’den dersler almıştır. 15 yaşında Viyana’da öğretmenliğe başlamış ve aralarında sonradan ünlü bir konser piyanisti olacak olan Franz Liszt de bulunan öğrencilere piyano dersleri vermiştir. Aralarında -değişik bir kombinasyon olarak- her birinde 4 el çalınan 8 piyano için uyarladığı eserler de bulunan 1000’e yakın eser bestelemiş ve yayınlamıştır. Eserleri arasında en çok eğitici etüdlere bilinmekte ve çalınmakta olup, ardından piyano sonatları gelmektedir. Etüdlere günümüzde de piyano eğitiminin en temel çalışma metodları arasında kullanılmaktadır.

CARL CZERNY’NİN PİYANO ETÜDLERİ

- Op.139 – 100 Progressive Studies

Zorluk sırasına göre düzenlenmiş kısa etütlerden oluşan bir kitaptır. Bu kitabın, çoğu Czerny etüd kitaplarından daha geniş bir tonalite çeşitliliği vardır. Bu özelliğinden dolayı bu etüdlere, ilk görüşte çalma egzersizleri için de idealdir.

- Op.261 – 125 Exercises in Passage Playing

Gamlar, süslemeler ve üçlü akorları geliştirmek için yazılmış kısa çalışmalardan oluşmaktadır.

- Op.299 – The School of Velocity

Gamlar, arpejler ve diğer tekniklerin hızlı çalınmasını geliştirici 40 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.335 – The School of Legato and Staccato

Çeşitli müzikal içeriklerde, legato ve staccato çalma tekniklerini geliştirici 50 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.337 – 40 Daily Studies

Piyano çalma tekniğinin çeşitli zorluklarını geliştirici 40 kısa günlük çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.365 – School of Virtuosos

Daha gelişmiş bir tekniği geliştirici 60 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.399 – School for the Left Hand

Sol elin geliştirilmesine odaklı 10 çalışmadan oluşmaktadır. Bu etüdler iki el için yazılmış olsalar da, sol el için çok daha zor arpejler, uzun atlamalar ve oktavlardan oluşan pasajlar içermektedirler.

- Op.409 – 50 Grand Studies

Gamlar, arpejler, tekrarlı notalar ve üçlüler gibi birçok teknik probleme odaklanan 50 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.453 – 110 Progressive Exercises

Bu kitaptaki çalışmalar çok kolay bir seviyeden başlar ve gitgide zorlukları artarak gelişmiş bir seviyeye kadar gelir. Çok geniş yelpazede teknik problemler içeren etüdlendir. Çoğu yaklaşık 1 sayfa uzunluğunda 110 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.481 – 50 Practice Pieces for Beginners

Başlangıç seviyesinden orta seviyeye kadar uygun olacak ve çoğu 1 sayfadan kısa 50 basit çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.553 – 6 Exercises in Octaves

Bağlı, bağısız, kırık oktav ve daha bir çok oktav tekniğini barındıran 6 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.599 – Practical Exercises for Beginners

Çok basit seviyeden başlayan ve zorlukları gitgide ardan 100 tane kısa çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.636 – Preliminary School of Finger Dexterity

Arpej, üçlüler, gamlar ve daha birçok teknik problemi geliştirici 24 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.684 – 24 Etudes on Irish Airs

Çeşitli teknik pasajlar içeren ve bu teknik problemleri çözmeye odaklı 24 etüdden oluşmaktadır.

- Op.718 – 24 Studies for the Left Hand

Bu çalışmalar iki el için yazılmış olmalarına rağmen, genel olarak sol el tekniğine odaklı olup, bu sebeple sağ elleri basit yazılmıştır. Sol elde gam pasajları, atlamalar, arpejler, triller ve daha birçok teknik pasajlar bulunur.

- Op.740 – The Art of Finger Dexterity

Gamlar, arpejler, tekrarlı notalar ve üçlüler gibi birçok teknik beceriyi geliştirici 50 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.748 – 25 Exercises for Small Hands

Daha çok çocuklar ve elleri küçük yetişkinler için, geniş açılmalar gerektirmeyen 25 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.756 – 25 Grand Etudes de Salon

Diğer Czerny etüdlerinden daha müzikal olan bu etüdler; arpejler, çiftlenen notalar ve atlamalar gibi teknik problemleri geliştirmektedir.

- Op.777 – Beş Parmak Etüdları

Parmak çevirmesi olmadan beş parmak dizilişi ile çalınabilen çalışmalardan oluşmaktadır.

- Op.802 – Practical Finger Exercises

Bu etüd kitabı, her biri farklı bir teknik probleme odaklı 6 kısımdan oluşmaktadır. Bu teknikler parmak bağımsızlığı, çiftlenen notalar, akorlar ve beş parmak gibi tekniklerdir.

- Op.821 – 160 Eight-Measure Studies

Orta seviyeden başlayan 160 çok kısa ve çeşitli tekniklere odaklı çalışmalardan oluşmaktadır.

- Op.849 – Studies of Mechanism

Gam pasajları, tekrarlı notalar ve diğer teknik sorunlara odaklı 30 çalışmadan oluşmaktadır.

- Op.861 – 30 Studies for the Left Hand

Sol eli geliştirici 30 çalışmadan oluşmaktadır.

Seviyelere Göre Tavsiye Edilen Carl Czerny Etüdları

1. Seviye (Kolay Seviye): Op.261, Op.821, Op.599, Op.139, Op.777
2. Seviye (Orta Seviye): Op.829, Op.849, Op.335, Op.636, Op.861, Op.299, Op.834
3. Seviye (İleri Seviye): Op.355, Op.740, Op.553, Op.821, Op.365, Op.399

ETÜD Op.299 No.5

Bu etüd dizi çalışmaları ağırlıklı bir etüddür. Etüdün girişi, sağ elde her biri ardışık nota ile başlayan 1 oktavlık do majör dizilerle başlar (Örnek 1). Burada önemli olan do majör dizileri çalmadaki beceriden çok, bir sonraki diziyeye başlama sesine ulaşmadaki beceridir. Dizinin son notası ile bir sonraki dizinin ilk notası arasındaki aralık 7li aralıktır ve elin bu aralığı kalıp halinde öğrenmesi beklenir. Bu ve benzeri pasajlar için en uygun teknik çalışma 8li grup¹ çalışmasıdır. Böylelikle diziler hızlanacağı gibi, bir sonraki dizinin ilk notasına da geçiş çalışılmış olacaktır.

Örnek 1 (1-2. ölçüler)

Bu do majör dizilerin ardından gelen pasaj 4. ve 5. parmakları çalıştırmaktadır (Örnek 2). Pasaj, aşağıda örneği verilen ölçünün benzeri toplam 4 ölçüden oluşur. Burası için en yararlı çalışma, ilk iki notası ve son iki notası tekrarlı ritm² çalışmasıdır. Böylelikle zayıf olan 4. ve 5. parmaklardaki motifler hızlı bir şekilde tekrar edileceğinden, bu parmakları çalıştıracaktır. Bu çalışmanın eşitsizlik olmayacak şekilde kaliteli yapılmasına, eşitsizlik olan motiflerin tekrar çalışılmasına dikkat edilmelidir.

¹ 8li grup çalışması: 8 tane onaltılık notadan oluşan grubun ilk notası çalınır ve bir dörtlük zaman beklenir. 2. dörtlük zamanda 8 notalık grup otuzikilik nota hızında bir çırpıda çalınır ve diğer 8 notalık grubun ilk notasına gelinmiş olunur. Bu notada da 1 dörtlük zaman beklenir ve aynı döngü devam eder. Bu çalışma, onaltılık gruplara hız kazandırmak ve bir sonraki gruba geçişi güçlendirmek için yapılır.

² Tekrarlı ritm çalışması: 4 notadan oluşan bir onaltılık grubun ilk iki notası otuzikilik olarak iki kez ardarda çalınır ve diğer iki nota onaltılık olarak devam eder. Bu çalışmanın diğer versiyonu da son iki notanın otuzikilik olarak iki kez tekrar edilmesi şeklinde yapılır. Bu çalışma, özellikle 4. ve 5. gibi zayıf parmak motiflerini çalıştırmaktadır.

Örnek 2 (7. ölçü)

Bir sonraki teknik pasaj minör gam çeşitlerinden oluşmaktadır. Çıkıcı melodik minör gamın ardından inici armonik minör gam gelmektedir (Örnek 3). Minör gam çeşitlerini çalıştıran bu pasaj için en uygun çalışma 8li grup çalışması olacaktır. Ayrıca çıkıcı gamın sonu ile inici gamın başında yer alan 3-4-5. parmak zorlanmasını çözmek için tekrarlı ritm çalışması da yararlı olacaktır.

Örnek 3 (11. ölçü)

Etüdün 15. ölçüsünden itibaren sol el dizileri başlamaktadır. Bu diziler başlangıçta sol majör tonunda, devamında da farklı notalardan başlamak koşuluyla yine sol majör tonundadır. Buradaki sorun diziyi kaliteli çalmaktan çok, sonradan değişen grup başı notalarına doğru denk gelmektir. Bu sebeple Örnek 1’de önerilen 8li grup çalışması yararlı olacaktır.

Örnek 4’ün sağ eline bakıldığında 2. parmakla çalınması tavsiye edilen ikilik si notasının, yukarı partide sol-re notaları çalınırken tutulu kalmasına dikkat edilmelidir. Ardından da bir sonraki akora bağlanarak geçmelidir. Tekrarlanan sol-si akorlarında küçük bir crescendo iyi olabilir. Sağ eldeki bu melodik cümlemin sonundaki apojiyatür hissederek çalınmalı, re’nin do’ya çözülümünde do notası kısa ve eriterek hafif çalınmalıdır.

Örnek 4 (19-21. ölçüler)

35. ölçüde tekrar sol el gamları gelmektedir (Örnek 5). Bu gamlar etüdün en başındaki sağ el gamları ile tamamen aynıdır ve çalışılması hakkında aynı tavsiyeler söz konusudur. Bu pasajın sağ eline bakacak olursak iki melodik yatay partiden oluştuğunu göreceğiz. Burada asıl melodik çizgi üstteki çizgidir. Bu sebeple onu daha önce, alt partiyi daha geri planda ve hafif çalmak gerekir. Üst partiyi ön planda çalarken, bu partinin yapısının senkop olduğu unutulmamalı, 1. ve 4. vuruşlar hafif, senkop olan 2. vuruş daha belirgin artiküle edilmelidir. Bu pasaj çalınırken aynı zamanda tutulu seslere de özen gösterilmeli ve önerilen parmak numaraları kullanılarak dikkatlice ve belirgin bir şekilde tutulmalıdır. Önemli olan üst parti olduğu için üst partiye parmakla bağlanabilecek bir parmak numarası yazılmış, mecburen alt parti sadece 1. parmak ile çalınarak bırakılmıştır. Burası için, her iki partinin de bağlanabileceği alternatif parmak numaraları da denenebilir.

Örnek 5 (35-36. ölçüler)

39. ölçüde ilk kez iki el beraber gam dizisi çalmaktadır (Örnek 6). Burada her iki el önce ayrı ayrı teknik çalışılmalı, ardından bu teknik çalışmalar iki ele uygulanmalıdır. Bu pasajın zorluğu, bir sonraki 8li grubun ilk notasına kazasız ulaşılabilmesidir. Bunun için 8li grup çalışması ve bu çalışmayı gözü kapalı da denemek yararlı olacaktır.

Örnek 6 (39. ölçü)

Etüdün kodaşında yeni bir teknik yer almaktadır. 45. ölçüde aynı notadan dışarıya açılmalı, 51. ölçüde ise dışarıdan içeriye kapanmalı gamlar vardır. Bu gamların kolaylığı, paralel parmak numaralarına sahip olmaları ve do majörde olmaları sebebi ile siyah tuş içermemeleridir. Fakat dikkat edilecek asıl konu, bu gamların zayıf zamanda (1. vuruşun ikinci yarısında) başlamaları sebebi ile gama aksansız girme gereğidir. Her iki gama da başlarken, refleks ve doğal olarak aksanlı başlama hissi uyanır. Bu, eli de rahat ettirecek bir tepkidir. Ancak başlangıçların zayıf vuruşa gelmesi sebebi ile, 1. vuruştaki akora güçlü oturup gama aksansız başlamak gerekecek, ölçü hissini geri kazanmak için 3. vuruş başını çok hafif bir şekilde belirtmek yardımcı olacaktır.

Örnek 7-a (45. ölçü)

Örnek 7-b (51. ölçü)

Etüdün sonundaki bir farklı pasaj da Örnek 8'deki pasaj ve devamıdır. Burada çift nota saplı onaltılık grup başı notalar dikkat çekmektedir. Bu durum kesinlikle ritm ile ilgili değil, melodik bir durumdur. Grup başı notalarının melodik bir çizgi oluşturduğunu belirtmek için böyle bir yazım yöntemi kullanılmıştır. Her iki nota sapının da onaltılık değerde olduğu göz önüne alınırsa, bu grup başı notaları kesinlikle tutularak çalınmayacak, sadece melodik çizgi fark edilsin diye biraz belirtilerek çalınacaktır.

